

Litteratur.

- SV. DAHL: Til Minde om Zoologen Henrik Krøyer. Kbh. 1941.
- O. HELMS: Skarven, *Phalacrocorax c. carbo* L. og *Ph. c. sinensis* Shaw & Nodd., i Danmark. — Dansk Ornith. For. Tidsskr. **34**, 1940.
- AD. S. JENSEN: On a period with an abundance of fish in West Greenland about the beginning of the last century. — Vid. Medd. **112**, 1950.
- H. MADSEN: Skarvens (*Phalacrocorax carbo sinensis* Shaw & Nodder) ny-indvandring til Danmark. — Dansk Ornith. For. Tidsskr. **40**, 1946.
- F. JENSENIUS MADSEN & R. SPÆRCK: On the feeding habits of the Southern Cormorant (*Phalacrocorax carbo sinensis* Shaw & Nodd.) in Denmark. — Dan. Rev. of Game Biol. **I**, 3, 1950.

Ornithologiske notater fra Thyholm og Jegindø.

Af LEIF LYNEBORG JENSEN.

Om fuglelivet på Thyholm og Jegindø i den vestlige Limfjord findes meget få og spredte oplysninger i litteraturen. Jeg mener derfor, at denne oversigt over mine iagttagelser fra denne egn vil være af interesse for senere undersøgelser, selv om jeg er fuldstændig klar over, at den langtfra er udtømmende.

Langt den største del af Thyholm og Jegindø er frugtbart agerland, der kun langs kysten giver plads for mere eller mindre brede strandenge. På østsiden af Thyholm er der adskillige meget små plantager, der er fremkommet ved beplantning af sandede bakker og stejle skrænter. Egentlig løvskov findes ikke, men de fleste gårde og huse er omgivet af haver, der er i stand til at rumme en del af vore småfugle. Alle de i teksten nævnte stednavne kan findes på Geodætisk Instituts generalstabskort i 1:100.000.

Mine iagttagelser stammer alle fra aug. 1950 til juli 1951. Jeg var i disse 11 måneder vikar ved Sønderbjerg skole, hvorfor det særligt var den sydøstlige del af Thyholm samt Jegindø, der blev undersøgt. I månederne maj—juni foretog jeg daglige ringmærkningsture, mens iagttagelser udenfor yngletiden er ret sparsomme. Endvidere har jeg suppleret mine notater med nogle spredte optegnelser af stud. mag. ERNST TORP PEDERSEN fra $1^6/8$ 1945 til $22/6$ 1947. Disse meddelelser er mærket E. T. P.

Nedenstående liste tæller 70 arter. Heraf er 34 arter konstateret ynglende, idet æg eller unger er set. Yderligere 19

arter må siges at være fuldstændig sikre ynglefugle, men beviser foreligger ikke. De resterende 17 arter er træk- og vintergæster. Det sidste tal er meget lavt og skyldes som nævnt manglen på notater udenfor yngletiden.

Stork (*Ciconia c. ciconia* (L.)). Yngler ikke på Thyholm og Jegindø. 2 set overflyvende 12. maj 1946 ved Borregård (E. T. P.).

Gravand (*Tadorna tadorna* (L.)). Langs Thyholms østkyst ynglede i 1951 4-5 par og på Jegindø et lignende antal. Par med 8 dununger 27. juni i en strandsø på Jegindøs vestside.

Gråand (*Anas p. platyrhynchos* L.). Alm. ynglefugl. Ingen redefund.

Troldand (*Aythya fuligula* (L.)). 1 set 26. febr. 1951 i Tambosund.

Hvinand (*Bucephala c. clangula* (L.)). 2 ♂♂ set 26. febr. 1951 i Tambosund.

Toppet Skallesluger (*Mergus serrator* L.). Flere par ynglede 1951 langs kysten både på Thyholm og Jegindø. Ved Fuglholm ud for Hindsels sås 3 par 10. juni, og en rede med 9 æg blev fundet midt i en stor hættmågekoloni på øen.

Spurvehøg (*Accipiter n. nisus* (L.)). Trods de små plantager ynglede i 1951 mindst 3 par Spurvehøge på Thyholm, og jeg vil formode, at der ynglede yderligere 1-2 par. 25. april fandt jeg en rede med 2 æg i en plantage ø. for Sønderbjerg kirke, og 16. juni ringmærkedes 4 unger i denne rede. I Østergård pl., $\frac{1}{2}$ km s. for førnævnte rede, blev en rede med 3 æg fundet 21. maj. Denne rede blev senere forladt. Endelig fandt jeg 25. maj i Egebjerg plantage en plyndret rede og på skovbunden rester af mindst 2 æg. — På Jegindø ynglede ingen Spurvehøge.

Blå Kærhøg (*Circus c. cyaneus* (L.)). 1 ♂ set 13. okt. 1951 ved Sønderbjerg strand.

Tårnfalk (*Falco t. tinnunculus* L.). Der ynglede i 1951 med sikkerhed 2 par på Thyholm, ingen på Jegindø. En rede blev fundet 10. maj i et hegn 1 km n.ø. for Sønderbjerg kirke. Reden var bygget med en gammel kragerede som underlag og indeholdt 4 æg, og 19. juni ringmærkedes 5 unger¹⁾. Den anden rede indeholdende 5 æg fandtes 6. juni i en lille plantage v. for Tambobuse. Denne rede var indrettet i en rede af Husskade.

Agerhøne (*Perdix p. perdix* (L.)). Ikke særlig alm., men der ynglede sikkert adskillige par, dog ingen reder fundet.

Grønbenet Rørhøne (*Gallinula c. chloropus* (L.)). Ynglede 1951 i de fleste kær med kraftig sumpvegetation og åbent vand. 8 unger ringmærket 29. maj i et kær ved Sønderbjerg by, og midt i en hættmågekoloni på vestsiden af Jegindø fandtes dagen efter 5 nyligt udrugede unger.

Blishøne (*Fulica a. atra* L.). Jeg fandt ingen rede af den, men i de større kær ynglede den afgjort.

¹⁾ En af disse blev skudt 13. 1. 1952 ved Paiporta nær ved Valencia, Spanien. En anden blev fanget sidst i marts 1952 ved Vignée, provins Namur, Belgien.

Strandskade (*Haematopus o. ostralegus* L.). På stranden og i strandengene var den en meget almindelig ynglefugl. Antallet af ynglepar på Thyholm har jeg ikke kunnet fastslå med sikkerhed, men på Jegindø ynglede 1951 ca. 40 par og på Fuglholm 5-6 par. Tidligste forårsagttagelse er 11. marts 1951, da 5 blev set ved Oddesund.

Vibe (*Vanellus vanellus* (L.)). Meget talrig ynglefugl på enge og marker. Hvor hyppig den var, illustreres måske bedst ved at anføre, at jeg fra 17. maj til 28. juni ringmærkede 95 vibeunger på Thyholm og Jegindø. — En flok på 20 blev set ved Tambohuse 26. febr. s. a.

Hjejle (*Pluvialis apricaria* (L.)). Alm. på træk om efteråret. Allerede omkring 1. august kom de første småflokke, og til sidst i oktober var der flokke på markerne. Kun een gang har jeg iagttaget den om foråret, nemlig 26. april, da en stor flok blev set på engene ved Odbysø.

Alm. Præstekrave (*Charadrius h. hiaticula* L.). Ret alm. ynglefugl, ikke nær så talrig som f. ex. Strandskaden. Langs Thyholms østkyst ynglede 1951 en halv snes par, på Jegindø 15-20 par. 2 dununger mærket 27. juni ved Tambohuse.

Rødben (*Tringa t. totanus* (L.)). På strandengene ynglede den ret talrigt. På Jegindø fandtes 20-30 par, mens antallet på Thyholm ikke blev optalt. Flere reder med æg og enkelte dununger blev fundet. — 26. febr. 1951 iagttog jeg 1 i en lille bæk ved Egebjerg.

Dobbeltbekkasin (*Capella g. gallinago* (L.)). Adskillige ynglepar på strandengene. 17. maj ringmærkedes på en eng ved Tambohuse et kuld på 3 unger, der netop havde forladt reden. Et andet kuld også på 3 unger blev fundet i reden i Helleris kær 7. juni.

Sydlig Ryle (*Calidris alpina schinzii* (Br.)). Kun 2-3 par blev set i yngletiden. Ynglede sikkert, men ingen redefund.

Klyde (*Recurvirostra a. avosetta* L.). 1947 ynglede 3-4 par på Borregård strandeng n. for Tambohuse. 6. juni blev 3 unger ringmærket; desuden fandtes 2 reder med 4 æg, som senere blev ødelagt af højvande (E. T. P.). 1951 fandt jeg en koloni på 2-3 par på engene på nordsiden af Jegindø. 30. maj mærkedes 2 unger og en rede med 4 æg blev fundet.

Stormmåge (*Larus c. canus* L.). Enkelte par havde reder spredt langs stranden. På Fuglholm en koloni på ca. 40 par 10. juni 1951.

Sølvmåge (*Larus a. argentatus* Pont.). Ved stranden kan man altid være sikker på at se nogle stykker, men de forekommer ikke i noget større antal. 10. juni 51 fandt jeg på Fuglholm 2 reder hver med 3 æg.

Svartbag (*Larus marinus* L.). Enkelte ses hele året rundt på fjorden.

Hættemåge (*Larus r. ridibundus* L.). Der er vel næppe nogen anden dansk fugl, der som Hættemågen sætter sit præg på limfjordsegnene. Overalt ser man den. 10. juni 1951 var der på Fuglholm en koloni, der talte 800-1000 par. Desuden flere mindre kolonier i kær og strandsøer.

Fjordterne (*Sterna h. hirundo* L.) og/eller Havterne (*Sterna paradisaea* Pont.). Begge arter forekommer utvivlsomt alm. langs kysten, men jeg har ikke altid kunnet adskille de to arter. Spredt på stranden fandt

jeg en halv snes ternereeder, og på Fuglholm var der en koloni (sikkert af *S. paradisaea*), der talte ca. 25 par. 10. juni 1951 ringmærkedes 19 unger på øen.

Ringdue (*Columba p. palumbus* L.). Ynglede i alle plantager, mange redefund.

Gøg (*Cuculus c. canorus* L.). Dens kukken hørtes tit i maj og juni, men jeg har ikke konstateret den ynglende.

Skovhornugle (*Asio o. otus* (L.)). Mindst 2 par ynglede 1951 på Thyholm. 23. maj ringmærkede jeg 2 store unger i Egebjerg plantage, og dagen efter fandt jeg endnu 1 unge, der havde fjernet sig fra redetræet. I en lille plantage v. for Tambohuse så jeg 6. juni en rede med 4 æg. Der kom også unger i reden, men de blev slået ihjel af nogle bønderkarle. Sidstnævnte rede var så nær ved en beboet tårnfalkerede, at man fra den ene kunne se over i den anden.

Sanglærke (*Alauda a. arvensis* L.). Meget alm. ynglefugl på marker og enge. En del redefund. 19. jan. 1946: enkelte overfl. ved Hvidbjerg (E. T. P.). I 1951 var den alm. fra midten af febr.

Landsvale (*Hirundo r. rustica* L.). Hver eneste gård og mange huse havde eet eller flere par svaler. Tidligste iagttagelse: 26. april 1951.

Bysvale (*Delichon u. urbica* (L.)). Hverken på Thyholm eller Jegindø fandtes kolonier af den, men alm. på træk i september.

Digesvale (*Riparia r. riparia* (L.)). Enkelte mindre kolonier i skrænterne mod fjorden.

Gråkrage (*Corvus corone cornix* L.). Kun få par ynglede, men udenfor yngletiden var den alm. på markerne. Jeg fandt ialt 3 reder af den.

Allike (*Coloeus monedula* (L.)). Tidligere skal den have ynglet i kirketårnene, men efter at de er blevet lukket, har den væsentlig slået sig ned i skorstenene. Hule træer findes ikke på Thyholm. Flere kuld ringmærket.

Husskade (*Pica p. pica* (L.)). Ikke nær så alm. ynglefugl på Thyholm og Jegindø som syd for Limfjorden i distrikt 16, hvor den er meget talrig. 2 kuld udføjne unger på Jegindø henholdsvis 30. og 31. maj. Også enkelte reder fundet på Thyholm.

Skovskade (*Garrulus g. glandarius* (L.)). Enkelte par i plantagerne, men ingen redefund.

Musvit (*Parus m. major* L.). Alm. i gårdhaverne, derimod ikke i plantagerne.

Blåmejse (*Parus caeruleus* L.). Betydeligt sjældnere end Musvitten, men flere steder ynglede den afgjort. Ca. 10. maj 1946 en rede med æg i Egebjerg pl. (E. T. P.).

Sortmejse (*Parus a. ater* L.). Alm. i granplantagerne—ynglede sikkert.

Sumpmejse (*Parus p. palustris* L.). 1 set i Hindsels park 7. dec. 1945 (E. T. P.).

Topmejse (*Parus cristatus* L.). Ikke konstateret ynglende, men 2-3 par blev set i plantagerne i yngletiden.

Gærdesmutte (*Troglodytes t. troglodytes* (L.)). Aldrig iagttaget i yngletiden, så jeg tror ikke, at den ynglede på Thyholm eller Jegindø i 1951. Derimod var den ikke sjældnen i vinterhalvåret.

Sjagger (*Turdus pilaris* L.). Alm. på træk både efterår og forår.

Sangdrossel (*Turdus ericetorum* Turt.). Ynglede hverken på Thyholm eller Jegindø. Derimod var den alm. på vandrested.

Solsort (*Turdus m. merula* L.). Alm. ynglefugl i haver og plantager. En del redefund.

Stenpikker (*Oenanthe oenanthe* (L.)). På efterårstrækket 1945 sås den alm. ved Hvidbjerg fra $\frac{26}{8}$ til ca. $\frac{25}{9}$ (E. T. P.). Selv så jeg den på forårstrækket i 1951 indtil 2. maj. Et par iagttoges hele sommeren igennem ved Oddesund, hvor de må formodes at have ynglet.

Bynkefugl (*Saxicola rubetra* (L.)). Kun fåtallig ynglefugl, ingen redefund.

Rødstjert (*Phoenicurus p. phoenicurus* (L.)). 2 set 8. sept. 1946 langs et hegn ved Hindsels (E. T. P.).

Rødhals (*Erithacus r. rubecula* (L.)). Ynglede hverken på Thyholm eller Jegindø, men sås alm. i vinterhalvåret.

Tornsanger (*Sylvia c. communis* Lath.). Ret alm. ynglefugl på egne lokaliteter, d. v. s. steder med høj urtevegetation. Ingen redefund.

Gærdesanger (*Sylvia c. curruca* (L.)). Alm. ynglefugl i haver. Flere redefund. Synger 24. april 1946 i have i Hvidbjerg (E. T. P.).

Gulbug (*Hippolais i. icterina* (Vieill.)). Dens sang hørtes ofte i de største haver, hvor den sikkert ynglede.

Løvsanger (*Phylloscopus trochilus* (L.)). Sås og hørtes alm. i yngletiden især i plantagerne, hvorfor det må formodes, at den ynglede.

Sivsanger (*Acrocephalus schoenobaenus* (L.)). Kun få steder tilfredsstillende dens krav, men hvor passende bevoksninger var til stede, kunne man være sikker på at træffe den. Ingen redefund.

Fuglekonge (*Regulus r. regulus* (L.)). Næppe ynglende, men alm. i plantagerne i vinterhalvåret.

Grå Fluesnapper (*Muscicapa s. striata* (Pall.)). Selv har jeg ikke set den, men E. T. P. iagttog 1 par i Hvidbjerg sommeren 1946.

Broget Fluesnapper (*Muscicapa h. hypoleuca* (Pall.)). 1 i Hvidbjerg anlæg 12. maj 1946 (E. T. P.).

Engpiber (*Anthus pratensis* (L.)). På engene blev fundet flere reder.

Hvid Vipstjert (*Motacilla a. alba* L.). Nogle par ynglede. 10. juni 1951 fandt jeg en rede med 6 unger i en båd på fjorden ved Tambohuse.

Gul Vipstjert (*Motacilla f. flava* L.). Betydeligt sjældnere end den Hvide Vipstjert, men enkelte par sås i engene. Ingen redefund.

Silkehale (*Bombicilla g. garrulus* (L.)). 2 set 9. nov. 1946 i Hvidbjerg (E. T. P.).

Stær (*Sturnus v. vulgaris* L.). Meget alm. som ynglende. Første forårsagttagelse, 1946: 20. jan. (1 set), 1947: 26. jan. (2 set) (E. T. P.).

Gråspurv (*Passer d. domesticus* (L.)). Meget alm. ynglefugl.

Skovspurv (*Passer m. montanus* (L.)). Alm. ynglefugl; den sås ved mange gårde og huse, men dog langt fra så hyppig som Gråspurven.

Grønirisk (*Chloris c. chloris* (L.)). 1 fanget 9. jan. 1951, ellers ikke alm. om vinteren. I yngletiden er den set og hørt bl. a. i Hvidbjerg anlæg, Søndbjerg præstegård, Helleris have, og der yngler sikkert flere par, selvom ingen redefund foreligger.

Stillits (*Carduelis c. carduelis* (L.)). 16/8—10/10 1945 blev set flere småflokke ø. for Hvidbjerg, 31. marts 1946: 1 set ved Egebjerg. 14. april 1947: 1 par ved Hvidbjerg by (E. T. P.). — Selv har jeg ikke set den, hvilket bestyrker min formodning om, at den er meget ustadig i sin forekomst.

Tornirisk (*Carduelis c. cannabina* (L.)). Om foråret træffes den alm. i småflokke og parvis fra sidst i marts til først i maj. Fundet ynglende flere steder i havehække, tjørnekrat og yngre plantager. Om efteråret ses den ofte parvis og i småflokke langs vejene til hen i oktober.

Bogfinke (*Fringilla c. coelebs* L.). Alm. hele året rundt. Den talrigeste sangfugl i haver og plantager. En del redefund.

Bomlærke (*Emberiza c. calandra* L.). Om vinteren opholdt den sig i småflokke omkring beboede steder og sås ofte siddende i træerne ved gårdene. Ret alm. ynglefugl. Den syntes at være mindre alm. på Thyholm end i egne syd for Limfjorden.

Gulspurv (*Emberiza c. citrinella* L.). Sås året rundt langs veje, i markegn og plantager. Flere redefund.

MINDRE MEDDELELSER

Nogle fugleagttagelser på Sejerø.

Under et ophold på Sejerø 24.—27. maj 1951 havde jeg, bortset fra almindeligheder, flere ornithologiske småoplevelser, som jeg synes fortjener omtale.

Der var ikke er eneste Skade, men enkelte Gråkrager (*Corvus corone cornix* L.), hvis reder dog var plyndrede. Hunner eller måske unge hanner af Rødstjert (*Phoenicurus phoenicurus* (L.)) og Broget Fluesnapper (*Muscicapa hypoleuca* (Pall.)) sås påfaldende ofte, formentlig et udtryk for disses sene træk. 25. maj sås på marken nær Skagelsehuk en flok på 30-40 Nordlig Vipstjert (*Motacilla flava thunbergi* Billberg) afvekslende gående og lettende over marken med tydelig østlig bevægelsestendens. Mange, men ikke alle, var voksne hanner uden øjestríbe. Solsort (*Turdus merula* L.) var almindelig,